

СВЕТОВНИТЕ ТЪРГОВСКИ ДИСБАЛАНСИ В КОНТЕКСТА НА КРИЗАТА ОТ 2008 Г. И ПЕРСПЕКТИВИТЕ ЗА ТЯХНОТО ПРЕОДОЛЯВАНЕ ИЛИ УВЕЛИЧАВАНЕ

УВОД

През втората половина на 2008г. и първата половина на 2009г., финансовата криза се задълбочи и нейното влияние влоши световната икономика. Близките финансови и търговски връзки създадени между икономиките в резултат на процеса на глобализация през предходното десетилетие дадоха възможност на кризата да се разпространи почти мигновено, практически до всяка една страна по света. Това доведе до най-дълбоката и най-всеобхватната рецесия от 1930г. насам и постави края на цикъла на растеж, продължаващ от 2003 г. до първата половина на 2008 г. и бе най-експанзионистичната за четири десетилетия.

В резултат на рецесията от 2009г. Европейският съюз, Япония и САЩ отчитат слаб растеж през 2010г. Икономиките на Китай и Индия нарастват с около 8% и 5% съответно през 2009 г. и по същия начин през 2010 година. Страните от Латинска Америка и Карибите са били засегнати от забавянето на световната икономика по различни начини съгласно своите търговски и финансови връзки. Мексико, например, е най-сериозно засегнатата, поради своите тесни връзки с икономиката на САЩ. Един от резултатите от кризата е, че напреднали и развиващи се икономики ще имат възможност да се възстановят по-бързо.

Затова настоящата разработка има за цел аналитично да анализира търговските дисбаланси в резултат на кризата. За нейното изпълнение основните задачи обхващат идейно двата екстремни случая:

- 1) Ефектите върху най-слабо развитите страни в света (т.1)
- 2) Перспективите пред глобалната икономика (т.2)

1. Влиянието на кризата върху най-слабо развитите икономики.

1.1 Въздействие върху богатите на ресурси страни.

В богатите на ресурси държави се наблюдава бърз растеж преди кризата (в резултат на стоковия бум). Твърди се, че тези страни са тези, които постраднаха най-много от финансовата криза, поради влошаване на търговските условия. В действителност, с глобалното свиване на търсенето, цените на повечето хранителни

стоки спаднаха до значително по-ниски нива. Затова изнасящите страни са изгубили приходи и едновременно са изгубили от промяната на валутните курсове. Последниците от тези загуби за икономика са огромни. В действителност, съгласно доклада на МВФ (World Economic Outlook) от април 2008 се посочва, че 1% забавяне на растежа на световната икономика на свой ред води до свиване глобалната търсене, което може да доведе до около 0,5 процентни пункта спад за Субсахарските-Африкански страни. На фигура 1 по-долу, богатите на ресурси страни регистрират рязък спад в своя износ на стоки и услуги за 2008-2009. Въпреки, че тези страни се е очаквало да се възстановят през 2010г., това възстановяване не се очаква да ги отведе до тяхното ниво от преди кризата. Тези страни следователно са се влошили в сравнение с преди кризата.

В допълнение към горепосочените въздействия, финансовата криза е изградила натиск върху развитите страни. В отговор на този натиск, се ограничават възможностите за кредит и това на свой ред влияе на търговското финансиране и други капиталови потоци за развиващите се страни особено тези за държавите от Субсахарска Африка, които разчитат предимно на тези средства, за да финансират своите планове за развитие и борба с бедността и свързаните със заетостта проблеми.

В Нигерия, инвестициите, производството и приходите на правителството спаднаха значително, поради спадащите цени на нефта и газта. В тази държава, добива на нефт и газ формират 30% от БВП на икономиката, над 90% от износа и голяма част от държавните приходи. Следователно всеки значителен спад на приходите в резултат на нефта/газта може да бъде катастрофален за икономическото състояние на страната. Слабото представяне на петролния и газовия сектор причиняват забавяне на банковия сектор и на икономиката като цяло.

В Ботсвана, диамантеният износ съставлява около 35 до 50% от държавните приходи. Бързият спад на приходите от минерали, поради финансовата криза имат ограничителен ефект спрямо способността на правителството за финансиране на планове за икономическо възстановяване и увеличаване на високата уязвимост на икономиката от външни сътресения. Последствията върху останалата част от икономиката може да бъдат опустошителни, тъй като ограничените ресурси означават, че социалната сектори (здравеопазване и образование) ще се изправят срещу финансовата ограничения (бюджетни съкращения). Това може също да доведе до масова безработица в сектора, тъй като компаниите са принудени да се приспособят към кризата за сметка на собственото си оцеляване.